

Drożejąca ropa może spowodować podwyżki cen żywności

Surowce rolne:

- **Zboża:** Ceny rzepaku są niskie, jednak wskutek drożejącej ropy na świecie i umocnienia dolara amerykańskiego ceny mogą wzrastać. Spadek produkcji rzepaku, związany z mniejszą powierzchnią upraw, może spowodować lokalnie wysoką presję na ceny. Mniejsza powierzchnia zasiewów żyta także może oddziaływać na wzrosty cen.
- **Mleko:** Maleją zapasy odtłuszczonego mleka w proszku. W majowym przetargu KE upłynęła ponad 40 tys. t OMP. Wyhamowuje eksport produktów mleczarskich w UE. Zmiany na rynkach walutowych mogą przynieść przyspieszenie dynamiki wzrostu w 2q18.
- **Mięso:** Wzrasta pogłowie świń w Polsce, jednak mniej dynamicznie niż w grudniu'17. Możliwe są spadki liczebności krajowego stada trzody w 2h18 wskutek niskich cen. Przyspiesza dynamika eksportu drobiu w wyniku wyższej sprzedaży na rynki pozaeuropejskie.
- **Owoce i warzywa:** Straty przymrozkowe w Chinach odnotowane na początku kwietnia oddziaływać będą na wzrosty cen truskawek i jabłek do przetwórstwa. Jednak wzrost produkcji w Polsce spowodować może spadki cen.

Pozostałe:

- Wzrost cen ropy naftowej może spowodować przyspieszenie wzrostów cen żywności. W maju ceny ropy na rynkach światowych przekroczyły poziom 80 USD/baryłkę.

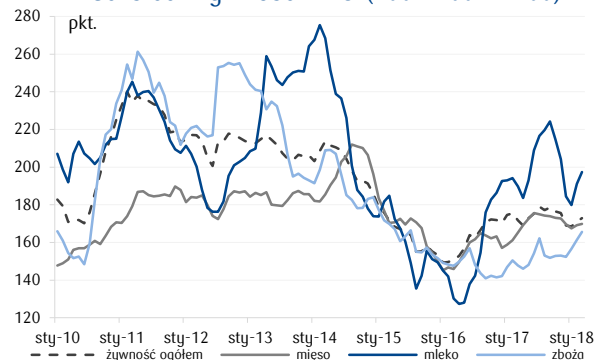
Departament Analiz Ekonomicznych

Zespół Analiz Sektorowych

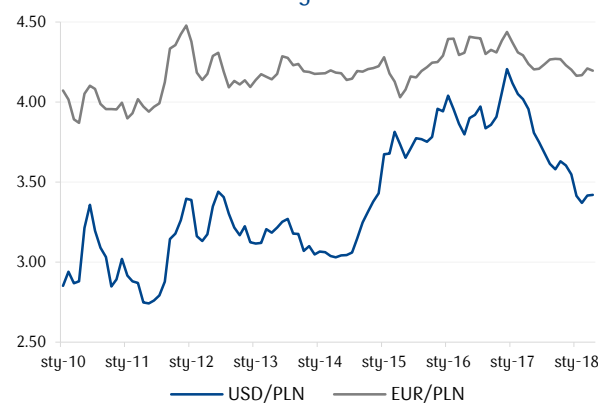
analizy.sektorowe@pkobp.pl

Mariusz Dziwulski
tel. 22 521 81 88

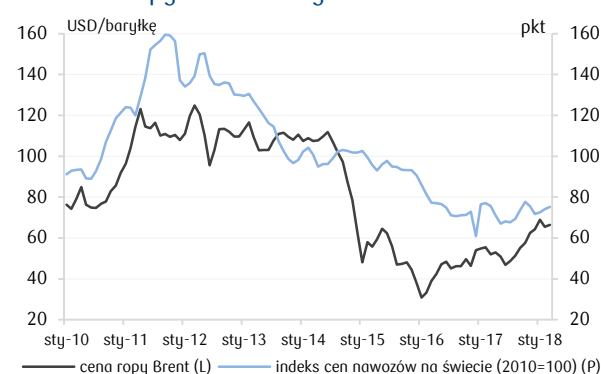
Indeks cen żywności FAO (2002-2004 = 100)

Kursy walut

Cena ropy vs światowy indeks cen nawozów

Źródło: FAO, NBP, Bank Światowy, PKO Bank Polski

Ceny netto wybranych produktów rolnych w kwietniu 2018

	Cena		Zmiana %	
	IV.18	m/m	r/r	
pszenica (zł/t)	662,40	-0,9	-3,6	
kukurydza (zł/t)	623,50	0,9	-4,4	
rzepak (zł/t)	1 487,00	-4,1	-19,0	
drób (zł/kg)	3,56	-2,2	0,4	
trzo da chlewna (zł/kg)	4,51	-2,6	-16,4	
mleko (zł/hl)	132,17	-1,5	0,9	
jabłka (zł/kg)	2,13	11,0	85,0	

źródło: GUS, IERIGŻ-PIB, PKO Bank Polski

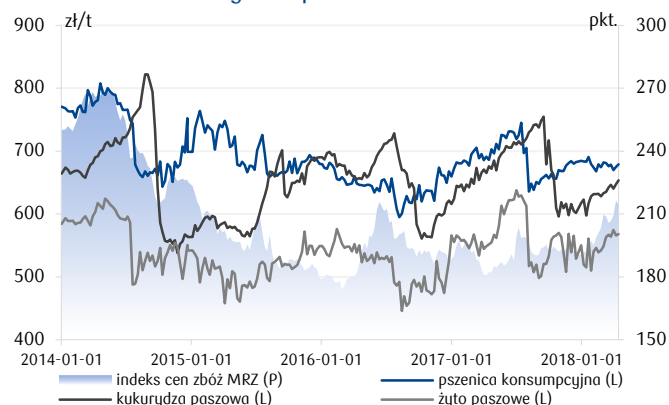
Ceny rzepaku wciąż niskie – pomoże drożejąca ropa?

- Ceny rzepaku wg MRiRW w pierwszej połowie maja były niższe o 17,5% r/r. Wzrost cen ropy na rynkach światowych może jednak odwrócić sytuację. W maju wskutek wznowienia sankcji na Iran nałożonych przez USA wzrost cen ropy przyspieszył. W połowie maja notowania przekroczyły poziom 80 USD/baryłkę – najwyższy od listopada 2014. Cena sierpniowego (2018) kontraktu na rzepak (MATIF) w drugiej połowie maja osiągnęła poziom 363 EUR/t – wyższy o 6,2% wobec minimum w połowie kwietnia. Dodatkowo coraz gorsze są oczekiwania dotyczące produkcji światowej. Według najnowszych prognoz IGC ma wynieść ona 73,3 mln t, co oznacza spadek o 1,7% r/r, choć jeszcze w kwietniu oczekiwano wzrostu na poziomie 1,1%. Dodatkowo notowania w UE wzmacnia aprecjacja dolara amerykańskiego, co odbija się nie tylko na cenach rzepaku, ale także zbóż.

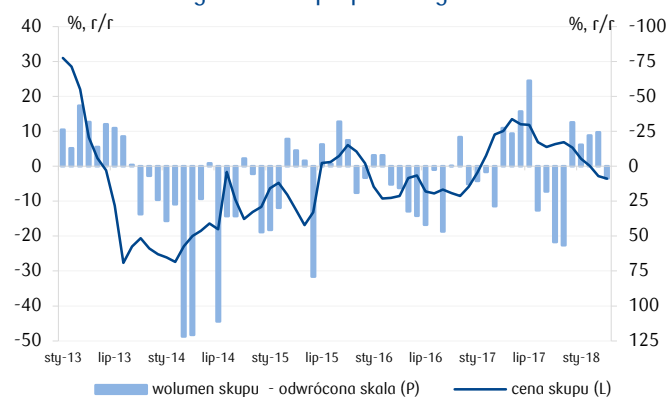
Duże spadki zbiorów rzepaku i żyta w Polsce

- GUS ocenia, że powierzchnia upraw rzepaku w Polsce pod zbiory w 2018 wyniosła ok. 800 tys. ha – mniej o 12% r/r. Straty w przezimowaniu były niewielkie. Według GUS do zaorania po zimie kwalifikowało się 4% powierzchni rzepaku w kraju. Plony rzepaku wg KE (MARS Bulletin) mogą obniżyć się o 2,1% r/r, co oznaczałoby spadek zbiorów o ok. 16% r/r. Na znacznie większą, bo 22%, obniżkę produkcji wskazują najnowsze prognozy IGC (International Grains Council). Warto dodać, że spadek produkcji w Polsce będzie znacznie większy niż w UE, co lokalnie nasilić może presję w kierunku wzrostów cen.
- Powierzchnia upraw żyta w Polsce wg GUS wyniosła ok. 800 tys. ha (tj. mniej o ok. 8% r/r. Przy spadku plonów (wg KE o 6,2% r/r) zbiory mogą obniżyć się nawet o 14%. Byłoby to znacznie więcej niż przewidują IGC (-3,7%) oraz KE (-4,6%, za Short-term Outlook). Polska jest istotnym producentem żyta w UE (drugi producent po Niemczech) i największym eksporterem na świecie, dlatego zmiany na rynku krajowym będą miały istotny wpływ na kształtowanie się cen tego zboża.
- Mniejsza powierzchnia rzepaku i żyta może przełożyć się na wzrost upraw kukurydzy oraz pszenicy jarej, co może być czynnikiem wspierającym wielkość ich produkcji w 2018. Powierzchnia upraw pszenicy ozimej w kraju charakteryzowała się relatywnie niewielkim spadkiem (-3,6%), przy niewielkich stratach w przezimowaniu. Zbiory wszystkich zbóż i rzepaku będą jednak uzależnione od dalszego przebiegu warunków pogodowych. Zgodnie z komunikatem IUNG, mimo że wartość bilansu wodnego w Polsce była ujemna (od 21 marca do 20 maja), to w kraju nie stwierdzono zagrożenia suszą rolniczą.

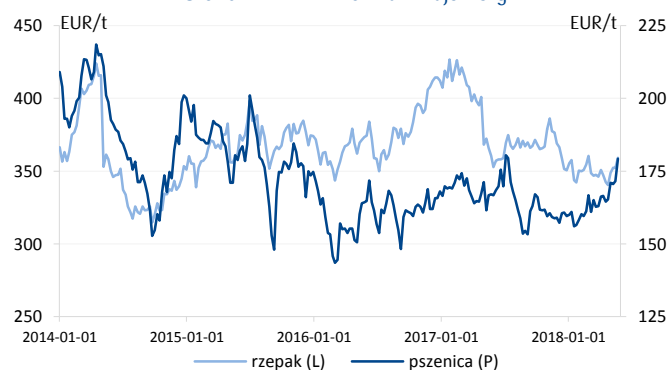
Ceny zakupu zbóż w Polsce

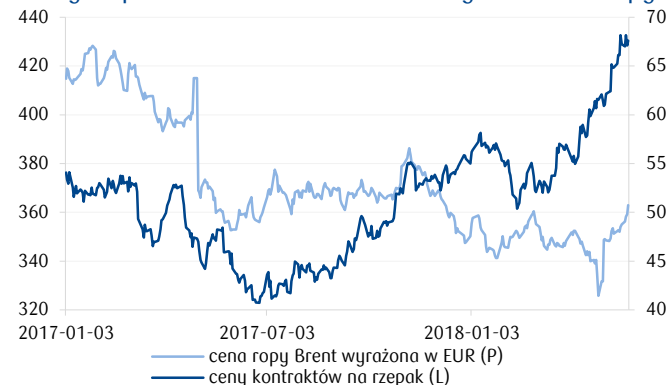
Zmiany cen i skupu pszenicy w Polsce

Ceny kontraktów terminowych na pszenicę i rzepak Euronext-MATIF – kontrakt najbliższy

Ceny rzepaku w kontraktach terminowych vs cena ropy

Źródło: MRiRW, GUS, Reuters, Eurostat, MRiRW, PKO Bank Polski

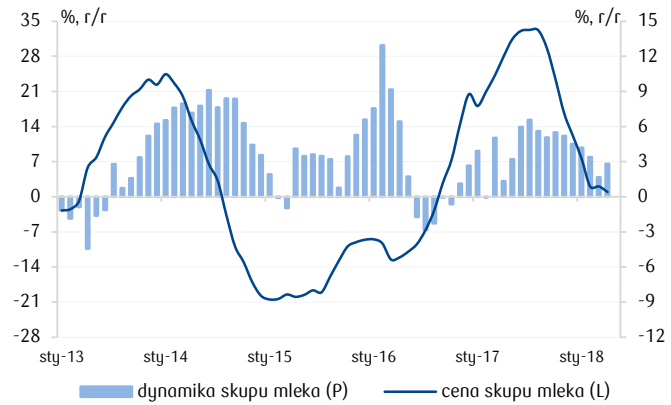
Zapasy mleka w proszku maleją

- Z danych KE wynika, że w ostatnim przetargu (15 maja 2018) dotyczącym odtłuszczonego mleka w proszku sprzedano 42 tys. t zapasów interwencyjnych. Jest to rekordowa ilość w dotychczasowych przetargach. W poprzednim, kwietniowym przetargu upłynniono 24 tys. t OMP, co łącznie oznacza już znaczącą dla rynku redukcję zapasów, których nagromadzenie wpływa na osłabienie koniunktury na rynku mleka. Cena minimalna, po jakiej sprzedawano zapasy, wynosiła 115,5 EUR/100 kg wobec 105,1 EUR/100 kg w kwietniu.
- Ceny transakcyjne odtłuszczonego mleka w proszku zanotowały również niewielkie wzrosty od kwietnia, jednak wciąż pozostają historycznie niskie (por. wykres). Dalsze wzrosty mogą być ograniczane zwiększającą się produkcją wewnętrzną (+9,2% w 1q18) i stosunkowo słabą dynamiką eksportu (+8,1% vs +35% w 2017). Co prawda w 1q18 zwiększyła się sprzedaż OMP do Algierii (+64%, do 44 tys. t), jednak osłabienie widać w sprzedaży na rynek chiński (-44%, do 11,9 tys. t). Chiny zwiększają import mleka w proszku, jednak w większym stopniu z bardziej konkurencyjnych rynków Nowej Zelandii i Australii. Pozytywny jest zwiększony eksport mleka w proszku do krajów afrykańskich - Egiptu (+36%) oraz Nigerii (+70%).

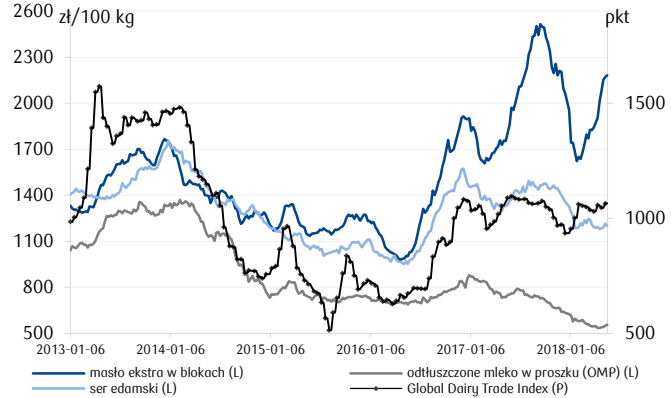
Unijny eksport produktów mleczarskich przejściowo wyhamował w 1q18

- Słaby popyt na produkty unijne ze strony Chin w dużym stopniu przekłada się na zmniejszenie dynamiki wzrostu eksportu produktów mleczarskich z UE. Z danych Eurostatu wynika, że w 1q18 w ujęciu wolumenowym wzrósł o 2,3% r/r, do 1,05 mln t (CN0401-0406). Wartość unijnego wywozu w wyniku spadku cen większości kategorii produktów mleczarskich zmalała natomiast o 4,8% (do 2,52 mld EUR). Wyjątkiem była sprzedaż masła, której wartość wzrosła o 24%.
- Największe spadki notuje się w przypadku sprzedaży pełnego mleka w proszku (o 12,2% r/r), która wiąże się z mniejszymi dostawami do Algierii (spadek o 61% r/r), a także mniejszą produkcją w UE (-3,4% r/r w 1q18). Wzrasta z kolei eksport serwatki w proszku (+9,3% r/r), choć już przy spadku jej cen.
- Na zmniejszenie dynamiki sprzedaży w 1q18 mogły mieć wpływ zmiany na rynkach walutowych. Umocnienie USD do EUR, obserwowane od połowy kwietnia może wpłynąć jednak na zwiększenie konkurencyjności produkowanych w UE artykułów mleczarskich, co będzie oddziaływać na wzrost eksportu w 2q18, także na rynek chiński. Eksportowi sprzyja utrzymujący się wysoki popyt na tłuszcze mleczne, wspomagany dążeniem do eliminacji tłuszczów trans w produkcji żywności (rekomendacje WHO). Sytuacji nie zmienia istotnie odbicie produkcji mleka w Nowej Zelandii (+2,9% w kwietniu vs -2,9% w 1q18) z uwagi na kończący się sezon produkcyjny w tym kraju.

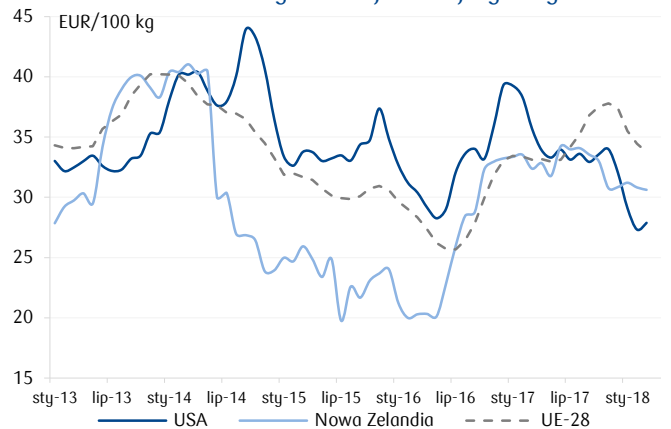
Dynamika cen i skupu mleka w Polsce

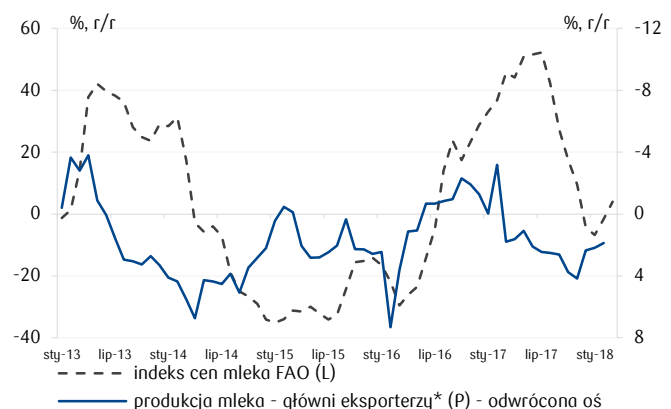
Ceny sprzedaży przetworów mleczarskich w kraju

Cena mleka surowego na najważniejszych rynkach

Dynamika produkcji mleka u największych eksporterów na świecie

*USA, Nowa Zelandia, Australia, UE-28

Źródło: GUS, MRiRW, KE, CLAL, PKO Bank Polski

Pogłowie świń rośnie wolniej

- Według danych GUS pogłowie świń w Polsce wzrosło w marcu o 6,5% r/r. Dynamika wzrostu nieco wyhamowała w stosunku do grudnia (+7,1% r/r). Najbardziej widoczne są zmiany w dynamice zmian pogłowia loch (+2,0% r/r vs +5,8% r/r w grudniu 2017), które mogą świadczyć o spadku zainteresowania zwiększaniem skali produkcji w kraju. Pogorszenie sytuacji cenowej na rynku trzody chlewnej obserwowane w 1h18 przyniesie prawdopodobnie dalsze wyhamowanie dynamiki pogłowia w połowie roku.
- Z danych GUS wynika, że przeciętna cena skupu trzody chlewnej w Polsce w kwietniu 2018 wyniosła 4,51 zł/kg (-16,4% r/r), a zmiany na rynku niemieckim w pierwszych tygodniach maja sugerują pogłębienie spadku. Relacja cen trzody do ceny mieszanek pełnoporcjowych osiągnęła w kwietniu poziom niższy o 21% r/r, co sugeruje znaczny spadek opłacalności.

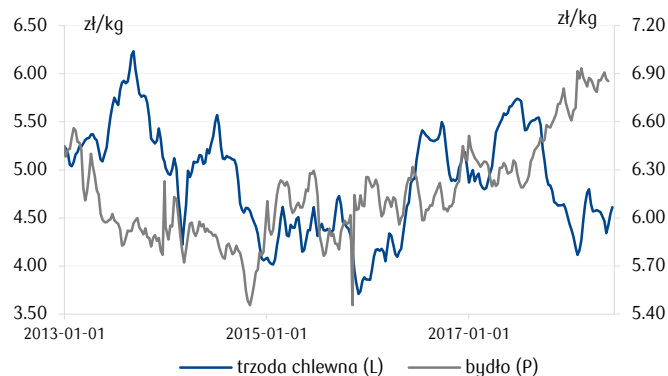
ASF coraz większym zagrożeniem

- Główny Inspektorat Weterynarii poinformował o 5 nowych ogniskach ASF w maju 2018. Łącznie do 28 maja stwierdzono w Polsce 112 ognisk ASF. Ognisko ASF w gminie Nasielsk (nr 109) jest najdalej położonym na zachód w Polsce i km od najbliższego ogniska ASF na wschodzie. Warto zaznaczyć, że intensywność pojawiania się ognisk w kraju wzrasta w 2q i 3q, zatem prawdopodobieństwo wystąpienia kolejnych jest wysokie, zwłaszcza przy znacznie większym obszarze występowania przypadków ASF u dzików.

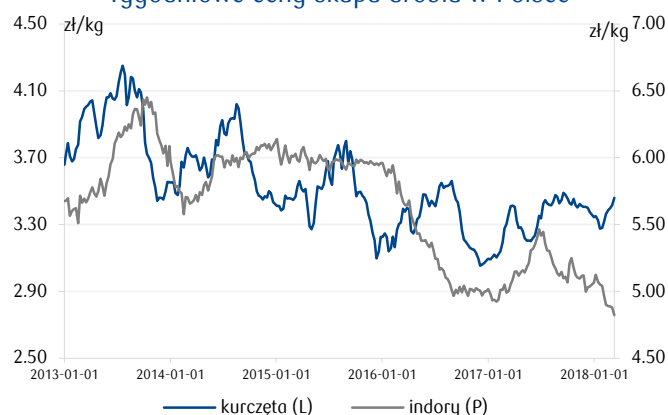
Przyspiesza eksport drobiu z Polski

- Z danych MRiRW wynika, że eksport mięsa i podrobów drobiowych z Polski w 1q18 zwiększył się o 12,4% r/r. Oznacza to lekkie przyspieszenie sprzedaży po wyhamowaniu w 2017 (+9,4% r/r). Sprzedaż z Polski na rynki UE charakteryzowała się stabilnym wzrostem (+7% r/r), przy znacznym wzroście sprzedaży do Niemiec (+21% r/r). Jednak szczególnie silnie wzrosła sprzedaż na rynki pozaunijne, a na największą uwagę zasługuje dalszy, szybki wzrost sprzedaży mięsa do Wietnamu (3,6-krotny wzrost w 1q18).
- Rośnie popyt na polski drób na rynkach afrykańskich. Sprzedaż do Ghany, Gabonu i Rep. Kongo w 1q18 wzrosła łącznie o 24% r/r. Warto dodać, że eksport drobiu z Polski na rynki trzecie wzrasta najbardziej dynamicznie wśród czołowych unijnych eksporterów, a wolumen przyrostu jest największy w krajach UE. Polsce pomaga utrzymywanie statusu kraju wolnego od ptasiej grypy i konkurencyjność (na rynku UE) produkowanego drobiu. Holandia w 1q18 zwiększyła eksport drobiu do krajów trzecich o 15% r/r, a spadek wywozu odnotowały Francja (-4%), Belgia (-15%) oraz Hiszpania (-13%). Prawdopodobne są dalsze wzrosty sprzedaży wskutek umożliwienia eksportu z Polski na rynki Tajwanu oraz Singapuru, czy też wznowienie wysyłek na perspektywiczny rynek RPA. Dodatkowo, zapowiedzi chińskich przedstawicieli o pracach nad ustanowieniem warunków importu mięsa drobiowego i produktów mięsnych sugerować mogą wznowienie wysyłek z Polski w najbliższej perspektywie.

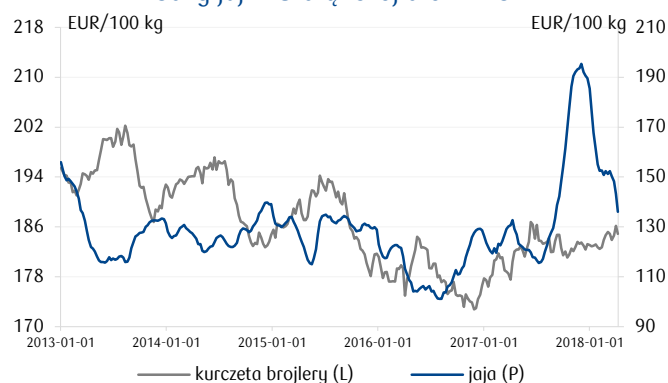
Ceny skupu trzody chlewnej i bydła wg wagi żywej

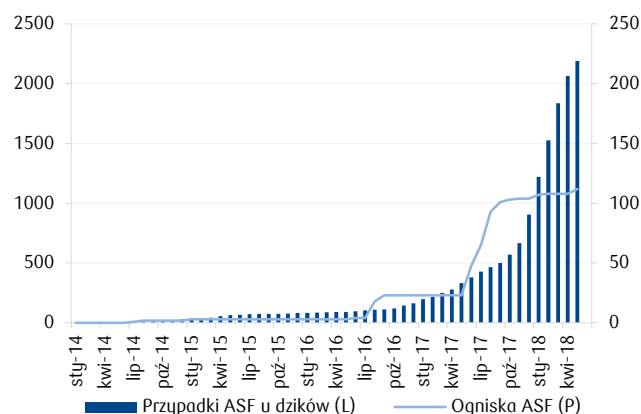
Tygodniowe ceny skupu drobiu w Polsce

Ceny jaj i kurcząt brojlerów w UE

Liczba przypadków i ognisk ASF w Polsce

Źródło: GUS, MRiRW, KE, GIW, PKO Bank Polski

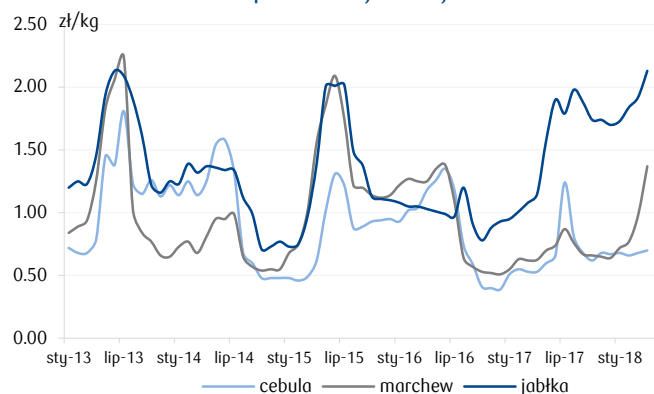
Niższe ceny truskawek

- Korzystne warunki pogodowe sprzyjają zwiększaniu podaży truskawek w kraju. Według danych MRiRW, ceny truskawek krajowych na rynkach hurtowych w pierwszych 3 tyg. maja 2018 były niższe o 31% r/r.
- Brak przymrozków w kwietniu i maju zwiększa prawdopodobieństwo osiągnięcia bardzo wysokich zbiorów owoców w Polsce. Wg GUS rośliny sadownicze przetrzymały na ogół bardzo dobrze. Niewielkie straty mrozowe odnotowano na plantacjach truskawek i dotyczyły one głównie młodych plantacji. Pozwala to oczekiwać spadków cen w skupach do przetwórstwa (główny kanał zbytu) w stosunku do wysokich poziomów w 2016 i 2017. Spadki cen ograniczane będą jednak przez wiele czynników m.in. niskie zapasy przetworów oraz wysokie ceny truskawek mrożonych. Według IEG Vu w maju ceny truskawek niekalibrowanych były wyższe o 112% r/r. Istotnym może być nasilający się brak pracowników do zbioru, pomimo ułatwień w postaci wprowadzenia ustawy o pomocy w zbiorach w maju 2018. Dobra sytuacja na rynku pracy ogranicza podaż pracowników w sektorze rolnym. Czynnikiem wyhamowania spadków cen może okazać się jednak sytuacja na rynku chińskim.

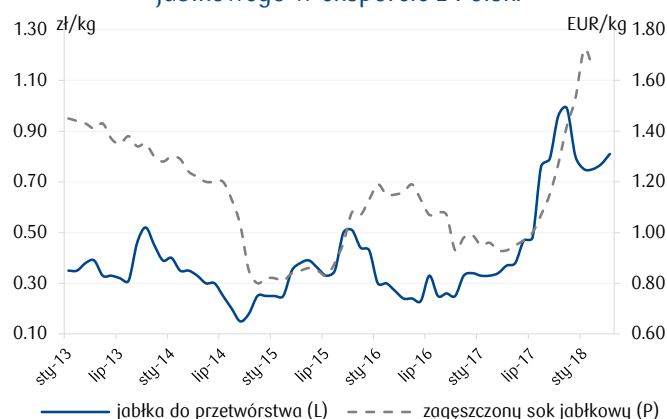
Straty w produkcji owoców w Chinach

- Przymrozki w Chinach (odnotowane w kwietniu 2018) mogą przełożyć się na znaczne spadki w produkcji niektórych gatunków owoców. Wstępne szacunki (za IEG Vu) mówią o 20-30% stratach w przypadku truskawek świeżych. Chiny są największym producentem truskawek na świecie i istotnym eksporterem mrozonek z tych owoców. Ich udział w dostawach mrożonych truskawek do UE w ostatnich latach, z uwagi na kwestie jakościowe, zmniejszył się. Jednak ostatni sezon (2017/18), w wyniku niedoborów na rynku unijnym przyniósł wzrost importu z Chin. Z uwagi na niski poziom zapasów i zmniejszenie dostaw z Chin ceny mrozonek mogą utrzymywać się na wysokim poziomie mimo spadków, co będzie czynnikiem wsparcia dla cen dla tych owoców w skupie.
- Znaczące straty mrozowe odnotowano w przypadku upraw jabłoni w Chinach. Nieoficjalne szacunki są jednak rozbieżne i mówią o stratach od 20% do ponad 35% jabłek (za IEG Vu). Przyjmując najbardziej optymistyczny szacunek, zbiory jabłek w Chinach mogą wynieść ok. 35 mln t, co byłoby najniższym wolumenem od 2010. W reakcji na te zmiany ceny kontraktów na jabłka na chińskiej giełdzie Zhengzhou Commodity Exchange wzrosły w maju 2018 o ok. 40%. Mniejsza produkcja w Chinach przełożyć się może na wzrost popytu na koncentrat jabłkowy z Polski. Szczególnie duży popyt może zgłaszać USA, gdzie głównie eksportuje się koncentrat z Chin. Chiny są największym na świecie producentem jabłek oraz zagęszczonego soku jabłkowego. Biorąc pod uwagę dwa czynniki: możliwy większy popyt na rynkach zagranicznych oraz mniejszą podaż soku jabłkowego z sez. 2017/18 w Polsce i UE, prawdopodobny spadek cen koncentratu oraz jabłek do przetwórstwa nie będzie aż tak znaczny, mimo wyższych zbiorów jabłek w Polsce w 2018.

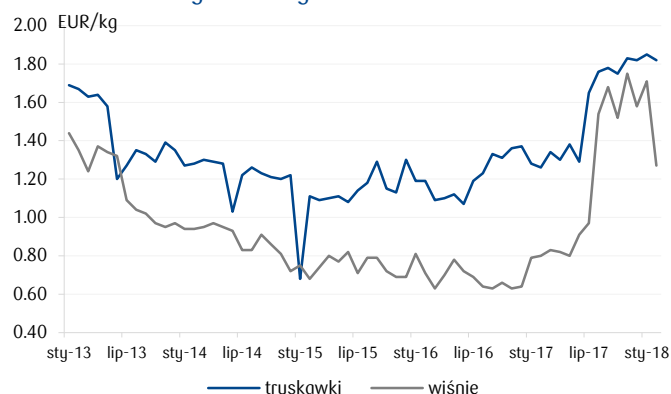
Miesięczne ceny skupu owoców i warzyw do konsumpcji bezpośredniej w kraju

Ceny skupu jabłek do przetwórstwa i ceny soku jabłkowego w eksporcie z Polski

Ceny mrożonych owoców z Polski

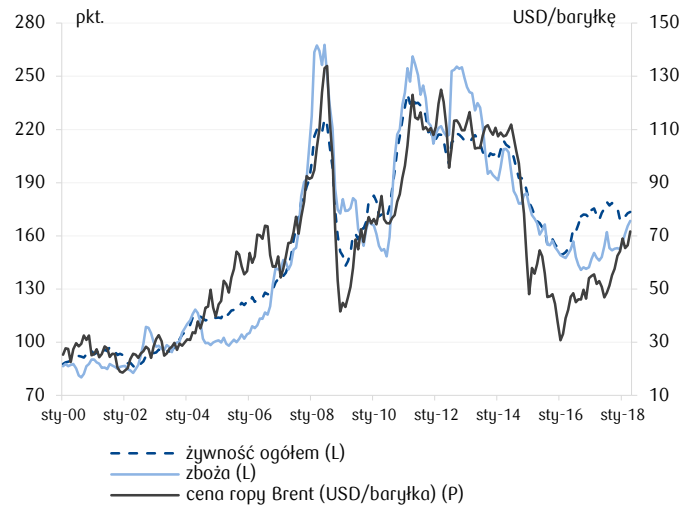
Źródło: ZEO IERiGŻ-PIB, MRiRW, GUS, PKO Bank Polski

Drożejąca ropa wyhamowała spadek cen żywności

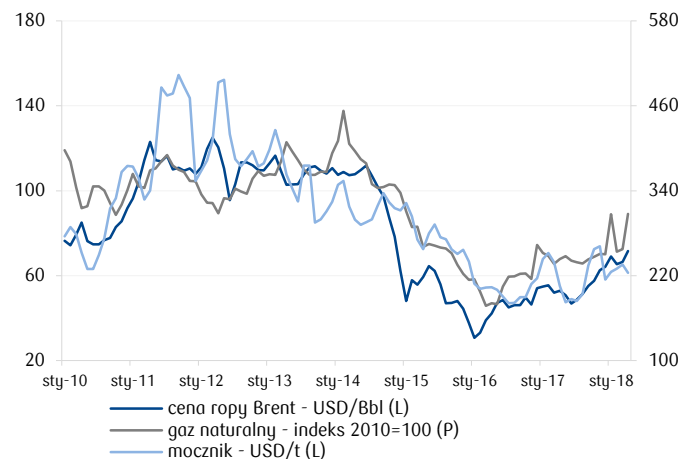
- Istnieje wysoka korelacja (0,9) światowych cen żywności z cenami ropy. Od dziesięcioletnich maksimum z marca 2012 ceny ropy do połowy 2017 spadły o 62%, jednocześnie ceny żywności (mierzone indeksem cen FAO) obniżyły się o 19% r/r (por. wykres). Obserwowanym od roku podwyżkom cen ropy towarzyszy wyraźne wyhamowanie spadku cen żywności.
- W kwietniu 2018 przeciętny poziom cen ropy typu Brent był wyższy o 35% r/r (USD/baryłkę). W maju ceny 2018 przekroczyły poziom 80 USD/baryłkę – najwyższy od listopada 2014. Wzrosty cen ropy wpływają też na ceny innych produktów energetycznych m.in. gazu ziemnego, który w kwietniu był droższy o 31% r/r. Przyczyny wzrostów związane są z konsekwencjami wznowionych sankcji USA na Iran, wycofania się USA z porozumienia nuklearnego z tym krajem, a także spadku zapasów ropy w USA.
- Dodatkowo sytuacji na światowych rynkach ropy towarzyszy wyraźne umocnienie dolara amerykańskiego wobec euro oraz złota, które wpływa na wzrost detalicznych cen paliw. Te wg GUS w Polsce w kwietniu wzrosły o 2,8% m/m, a w pierwszej połowie maja o ponad 4% m/m (Dziennik Ekonomiczny PKO Bank Polski z 18 maja 2018).
- Wyższa cena ropy wpływa bezpośrednio na ceny surowców oleistych, zużywanych do produkcji biopaliw oraz jest istotnym elementem kosztowym w produkcji żywności, co widać w silnym powiązaniu cen ropy z cenami olejów roślinnych (por. wykres). Wg danych FADN (Farm Accountancy Data Network) koszty energii wynoszą średnio 9% kosztów ogółem w gospodarstwach rolnych w Polsce*. Dodatkowo droższe paliwa wpływają na koszty transportu – ceny pszenicy w zależności od odległości do portu mogą w Polsce różnić się o kilkadziesiąt zł/t. Istotnym kanałem transmisji cen ropy na ceny żywności są również nawozy. Wyższe ceny gazu, będące rezultatem drożejącej ropy, znacząco wpływają na koszty ich produkcji. Nawozy wg FADN stanowią ok. 10% kosztów ogółem w gospodarstwach rolnych. Z danych Banku Światowego wynika, że ceny mocznika na rynkach światowych w kwietniu 2018 wzrosły o 8,9% r/r po notowanych obniżkach w 1q18 (-6%). Możliwe są dalsze wzrosty w kolejnych miesiącach.
- Należy pamiętać, że wyższe ceny ropy to tylko jeden z czynników prawdopodobnych wzrostów cen produktów rolnych w 2h18. Ważniejsze w tym zakresie mogą być niższe zbiory zbóż na świecie (skutkujące spadkiem zapasów), które w perspektywie kilkumiesięcznej mogą przełożyć się na ceny mięsa (w szczególności drobiowego), czy też wysoki popyt na tłuszcze mleczne. W kierunku wzrostów w UE oddziaływać może dalsze umacnianie się USD względem EUR.

*dane reprezentatywne dla gospodarstw towarowych w Polsce

Ceny ropy vs indeks cen żywności

Ceny ropy a cena gazu naturalnego i mocznika na rynkach światowych

Źródło: FAO, Bank Światowy, PKO Bank Polski